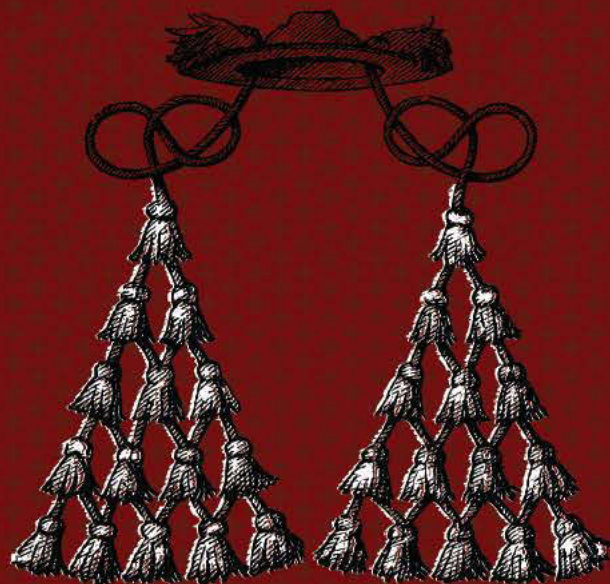

BALOGH MARGIT

✦ MINDSZENTY ✦
JÓZSEF

(1892–1975)

✦ I ✦

MTA
Bölcsészettudományi
Kutatóközpont

BALOGH MARGIT

MINDSZENTY JÓZSEF

1892–1975

I.

B A L O G H M A R G I T

MINDSZENTY #
JÓZSEF

(1892–1975)

+ I +

MTA

Bölcsészettudományi
Kutatóközpont

BUDAPEST, 2015

A kötet megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) PUB-K 117.214 számú pályázata támogatta

Nemzeti Kulturális Alap

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

Lektorálta:
Adriányi Gábor
és
Somorjai Ádám

© Balogh Margit, 2015
© MTA BTK, 2015

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás,
a nyilvános előadás, a rádió- és televízióadás, valamint a fordítás jogát,
az egyes fejezeteket illetően is

ISBN 978-963-416-002-1ö
I. kötet: 978-963-416-003-8

Kiadja az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Felelős kiadó: Fodor Pál

Nyomdai előkészítés:

MTA BTK Történettudományi Intézet
tudományos információs témacsoport

Vezető: Kovács Éva

Borító: Böhm Gergely

Képszerkesztő: Kocsis Gabriella

Tördelés: Horváth Imre

Nyomdai munka: Kódex Könyvgyártó Kft.

Felelős vezető: Marosi Attila

TARTALOM

I. KÖTET

BEVEZETÉS	15
A Mindszenty-irodalomról	16
Kutatások és közlési eljárások	18

I.

ÍRÓ, KATONA VAGY PAP?

A GYERMEKKOR – HŐSÖK ÉS SZENTEK BŰVÖLETÉBEN	25
A család	25
A premontrei diák	28
REVERENDÁBAN	34
Tanulmányok – minták és lehetőségek	35
Papnövendéki irományok	37
A felsőpatyi káplán	41
A ZALAEGERSZEGI HITTANÁR	45
Közéleti útkeresés	47
Az ellenforradalmár	51

II.

A ZALAEGERSZEGI PLÉBÁNOS

QUALIS REX, TALIS GREX – AMILYEN A PÁP, OLYAN A NYÁJA	65
Isten házmestere	67
A sajtóapostol	76
„Rossz” és „jó” sajtó	89
A jó pásztor	95
Egyesületi „reneszánsz”	101
A hitszónok	112
Szociális érzékenység és tekintélytisztelet	119
AZ ÉPÍTKEZŐ	130
A második zalaegerszegi templom	130
Ferencsek kontra apátplébános	142
A Notre Dame-apácák iskolái	153

A KÖZÉLET SŰRŰJÉBEN	165
Legitimista kormányellenzékiség	169
Pap és (párt)politika	174
„Zalában puszkaporos a hangulat”	185
Reformok ígérete	194
Felekezeti viszálykodás	200
A ZALAI PÜSPÖKI BIZTOS	217
„Zala segélykiáltása”	217
Töredezett nád, avagy lemondások sora	221
SZEMBEN A NEMZETISZOCIALIZMUSSEL	229
A budapesti papi tanácskozás – 1938. április 19.	235
Reformkonzervativizmus a köz- és magánéletben	242
PEHM PRELÁTUS ÉS A MURAKÖZI ORSZÁGGYARAPODÁS	250
Muravidék és Muraköz visszacsatolása	254
A teljes integrációért	265
Muraköz egyházi hovatartozása	272
ALKOTÁS ÉS ODAADÁS	283
„Az édesanya”	283
A nőkérdés	288
A papi hivatásról	293
JÖVŐKÉP EGY DUNA-MONARCHIÁRÓL	300
Egy rejtélyes római találkozó	300
Az egygyermekes családmodell ellen	310

III.

A KIRÁLYNÉK VÁROSÁBAN

VESZPRÉM ÚJ PÜSPÖKE ÉS A HÁBORÚ VÉGÓRÁI	317
„Ej no, püspök lett az én drága Jóska fiam”	318
Hivatalba lépés	328
A keresztség szentsége és a zsidóság tragédiája	339
A dunántúli püspökök memoranduma	354
A NYILASOK FOGSÁGÁBAN	360
A „nyilas mise”	360
Megtagadott eskütől a letartóztatásig	364
A nővéreknél	376
„ISTEN SZABAD EGE ALATT”	384
Újrakezdés a romokon	385
A földreform	397
A politikai katolicizmus helykeresése	407

IV.
A MAGYAR SION ORMÁN

A PRÍMÁSI KINEVEZÉS	415
Kormányjelöltek	416
Egy jezsuita akciója	420
A döntés	425
KÖZJOGI ÖRVÉNYBEN	431
A székfoglaló	434
Törvény és tradíció	438
Az első zászlósúr	440
A közjogi méltóság elsősege	446
VÁLASZTÁSOK 1945-BEN	456
Az év második püspökkari tanácskozása	458
A választási körlevél	467
A nemzetgyűlési választás	475
TÉT: A KIRÁLYSÁG	479
Legitimizmus és jogfolytonosság	480
Monarchia versus köztársaság	486
Diplomataszemmel	497
AZ „ÖRÖK VÁROSBAN”	503
A diplomáciai kapcsolatok kérdése	504
A bíborossá kreálás	512
Segélyek és koncepciók	520
Háború vagy béke?	524
A TÖRVÉNYESSÉGÉRT	528
Az „új üldözöttek” pártján	530
Nullum crimen sine lege – nincs bűncselekmény törvény nélkül	535
CÉLKERESZTBEN	544
Templomi beszédek	545
Egyházpolitikai államvédelmi csoport	552
MEGBÉKÉLÉS VAGY SZEMBENÁLLÁS	558
Hit- és egyházvédelem, avagy sérelmi politika	559
Róma és Moszkva erőterében	566
A katolikus egyesületek felszámolása	574
Külső segítség és belső küzdelmek	585
HADIFOGLYOK, KITELEPÍTETTEK ÉS AZ EMBERI JOGOK VÉDELME	595
Hadifoglyok, menekültek	595
A magyarországi németek kitelepítése	601
A szlovákiai magyarokért	606
Egy elhamarkodott lemondás	614
Emberek és jogok	626

V.
FRONTVONALAK

HARC A HITOKTATÁSÉRT	639
Oktatásügyi változások	639
Egy terv és bukása	645
ELŐSZÖR AZ AMERIKAI KONTINENSEN	653
Mária-kongresszus Ottawában	653
A Szent Korona védelmében	661
A HERCEGPRÍMÁS ÉS A PÁRTKÉRDÉS	668
Pártszervezési dilemmák – katolikus, keresztény, nemzeti?	668
Az 1947-es országgyűlési választás	680
BOLDOGASSZONY ÉVE	691
Hitéleti pezsgés	692
Az őszi fordulat	699
Mária-napok 1948-ban	703
AZ ISKOLAHÁBORÚ	712
Előkészületek – tárgyalás vagy ütközés?	713
„Magánemberek” találkozásai	719
Elismerési nyilatkozat és egyházi fenyték	727
Az államosítás	731
„MEGSEMMISÍTJÜK A MINDSZENTYZMUST!”	744
A „keményebb politikai irányvonal” felé	744
Czapik érsek római útja	751
A vizitátorküldés meghíúsulása	755
Propagandahenger	763
A VÉGKIFEJLET	769
A hurok – Zakar András elhurcolása	771
Utolsó kísérletek a „békés” megoldásra	776
Moszkva döntése?	783
Célegyenesben	792

II. KÖTET

VI.

„MEGVEREM A PÁSZTORT ÉS ELSZÉLEDNEK A NYÁJ JUHAÍ”

A LETARTÓZTATÁS	803
„A személyes szabadság megszűnt”	803
Az első reakciók	811
TÁRGYALÁSI HAJLANDÓSÁG ÉS PÁPAI INTELEM	816
A vizsgálati fogság első napjai	816
A „büntárs” püspökök és az ukrán vonal	821
XII. Piusz pápa levele	825
A FORGATÓKÖNYV ÉS A „FORGATÁS”	832
Ellenzékinek lenni bűn	832
Hütlenség és összeesküvés	838
A „valutázás”	843
Eredeti vagy hamisítás?	848
„...akik őriztek... engem megverték”	857
„Jaj Istenem, ha ez kézre kerül”	860
Kérelmek csapdájában	873
A PER (1949. FEBRUÁR 3–8.)	883
A vádlottak padján	884
Akaratbénítás vagy akaratbénultság?	896
Az ítélet	910
Vezetnek-e szálak Moszkvába?	917
Világviszhang	923
A per tépje és tanulságai	933

VII.

A HARMADIK RABSÁG

TÁRGYALÁSTÓL TÁRGYALÁSIG	941
A Gyűjtőfogházban	941
„Az ország legnyomorultabb fegyence”	951
A Mindszenty-ügy az ENSZ előtt	965
BÖRTÖNÖK ÉS CELLÁK	975
Papa, Nagymama, Őszke és a többiek	975
Rabkórház és házi őrizet	983

VIII.

EGY EPIZÓDNYI SZABADSÁG: 1956. OKTÓBER 30.–NOVEMBER 4.

A VISSZATÉRÉS	999
Forradalmi erjedés	999
Szabadítás vagy szabadulás?	1005
Tájékozódás	1014
„Segítség, segítség, segítség!”	1024
Az 1956. november 3-ai rádiószózat	1032

IX.

A VENDÉG – MÁSFÉL ÉVTIZED AZ AMERIKAI KÖVETSÉGEN

„A BÍBOROS AZ AJTÓ ELŐTT ÁLL...”	1049
Börtön vagy menedék?	1049
A menedékkérés	1054
A Parlamenttől a követségig	1060
POLITIKAI MENEDÉK – TÜSKÉKKEL	1068
Felfüggesztések, kiközösítések	1068
Manifesztumok	1073
Kommunikációs zsilip	1077
MENEDÉKI KILÁTÁSOK	1090
Menni vagy maradni?	1091
Hatályos ítélet – a menedék tartósítása	1099
„...CSAK A MENNYORSZÁGBA”	1107
Önfeláldozó ajánlkozás	1107
Az első távozási alkalom: a pápaválasztó konklávét	1112
Elárvulva	1121
HÁTTÉRALKUDOZÁSOK	1125
A Kreisky-akció	1125
Egy politikai alku – illúzió és realitás	1131
Ráhangolódás a „keleti politikára”	1138
Az újabb távozási lehetőség: a II. vatikáni zsinat	1144
A LÁTOGATÓK	1150
A König-misszió	1152
Agostino Casaroli első magyarországi útja	1165
UTOLSÓ NAPIRENDI PONT	1177
A tárgyalások folytatása: Róma, 1963. október 1–5.	1178
„...én nem érteni Maga”	1188
Az 1964. márciusi forduló	1194
Részleges megállapodás a bíboros nélkül	1202

A HÉTKÖZNAPOK	1207
A magány ellenszerei	1208
„Nem akarok itt meghalni...”	1220
A KÖVETCSERE	1224
Nemzetközi enyhülés vs. szembenállás	1225
„...maradjon a követségén”	1228
„...a párbeszéd lett divattá”	1237
A „LEGSÚLYOSABB KERESZT”	1243
Nagyköveti ambíciók, tárgyalási tematikák	1243
Elmozdulás a holtpontról: magyar külügyminiszter a pápánál	1247
Zágon József prélátus küldetése – 1971. június 25–27.	1251
A döntés	1258
A távozási szerződés	1264
A távozás	1274

X.

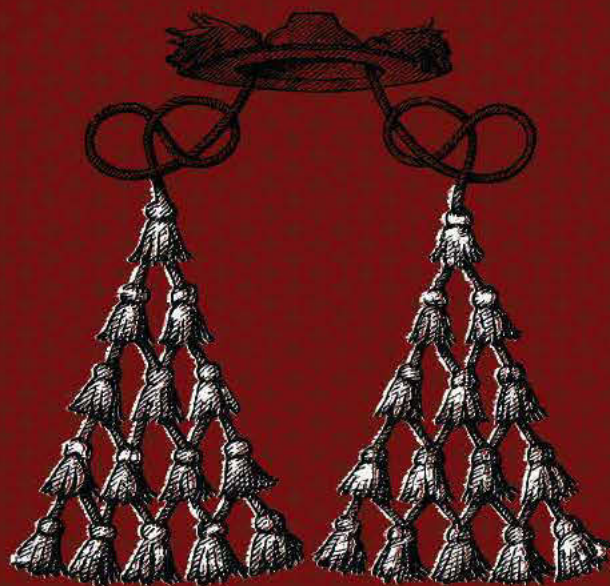
EMIGRÁCIÓBAN

ARANYKALITKÁBAN	1283
A római fogadtatás	1284
Átköltözés Bécsbe	1290
„MEGÉRKEZTEM, MINT OTTHONOMBA”	1296
Berendezkedés a Pázmáneumban	1297
A lelkipásztori utak	1307
„HA LEMONDANÉK, TETTESTÁRSSÁ VÁLNÉK...”	1324
Egyezményesség?	1324
Lemondatási kísérletek	1339
A letétel	1353
CÍM- ÉS RANGVESZTVE	1361
A felmentés hullámai	1362
Az emlékiratok	1371
Az utolsó út	1376
ZÁRSZÓ	1391
A plébános	1391
Az ellenálló főpap	1392
Világ magyarjainak lelkipásztora	1397

FÜGGELÉK

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	1403
FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK	1411
I. Levéltári források	1411
II. Nyomtatott források	1427
III. Irodalom	1441
RÖVIDÍTÉSEK	1479
KÉPJEGYZÉK	1485
MUTATÓK	1525

BALOGH MARGIT

✦ MINDSZENTY ✦
JÓZSEF

(1892-1975)

✦ II ✦

NYA
Bölcsészettudományi
Kutatóközpont

BALOGH MARGIT

MINDSZENTY JÓZSEF

1892–1975

II.

B A L O G H M A R G I T

MINDSZENTY #
JÓZSEF

(1892–1975)

+ II +

MTA

Bölcsészettudományi
Kutatóközpont

BUDAPEST, 2015

A kötet megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) PUB-K 117.214 számú pályázata támogatta

Lektorálta:
Adriányi Gábor
és
Somorjai Ádám

© Balogh Margit, 2015
© MTA BTK, 2015

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás,
a nyilvános előadás, a rádió- és televízióadás, valamint a fordítás jogát,
az egyes fejezeteket illetően is

ISBN 978-963-416-002-1ö
I. kötet: 978-963-416-003-8

Kiadja az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Felelős kiadó: Fodor Pál

Nyomdai előkészítés:

MTA BTK Történettudományi Intézet
tudományos információs témacsoport

Vezető: Kovács Éva

Borító: Böhm Gergely

Képszerkesztő: Kocsis Gabriella

Tördelés: Horváth Imre

Nyomdai munka: Kódex Könyvgyártó Kft.

Felelős vezető: Marosi Attila

TARTALOM

I. KÖTET

BEVEZETÉS	15
A Mindszenty-irodalomról	16
Kutatások és közlési eljárások	18

I.

ÍRÓ, KATONA VAGY PAP?

A GYERMEKKOR – HŐSÖK ÉS SZENTEK BÚVÖLETÉBEN	25
A család	25
A premontrei diák	28
REVERENDÁBAN	34
Tanulmányok – minták és lehetőségek	35
Papnövendéki irományok	37
A felsőpatyi káplán	41
A ZALAEGERSZEGI HITTANÁR	45
Közéleti útkeresés	47
Az ellenforradalmár	51

II.

A ZALAEGERSZEGI PLÉBÁNOS

QUALIS REX, TALIS GREX – AMILYEN A PÁP, OLYAN A NYÁJA	65
Isten házmestere	67
A sajtóapostol	76
„Rossz” és „jó” sajtó	89
A jó pásztor	95
Egyesületi „reneszánsz”	101
A hitszónok	112
Szociális érzékenység és tekintélytisztelet	119
AZ ÉPÍTKEZŐ	130
A második zalaegerszegi templom	130
Ferencsek kontra apátplébános	142
A Notre Dame-apácák iskolái	153

A KÖZÉLET SŰRŰJÉBEN	165
Legitimista kormányellenzékiség	169
Pap és (párt)politika	174
„Zalában puszkaporos a hangulat”	185
Reformok ígézete	194
Felekezeti viszálykodás	200
A ZALAI PÜSPÖKI BIZTOS	217
„Zala segélykiáltása”	217
Töredezett nád, avagy lemondások sora	221
SZEMBEN A NEMZETISZOCIALIZMUSSEL	229
A budapesti papi tanácskozás – 1938. április 19.	235
Reformkonzervativizmus a köz- és magánéletben	242
PEHM PRELÁTUS ÉS A MURAKÖZI ORSZÁGGYARAPODÁS	250
Muravidék és Muraköz visszacsatolása	254
A teljes integrációért	265
Muraköz egyházi hovatartozása	272
ALKOTÁS ÉS ODAADÁS	283
„Az édesanya”	283
A nőkérdés	288
A papi hivatásról	293
JÖVŐKÉP EGY DUNA-MONARCHIÁRÓL	300
Egy rejtélyes római találkozó	300
Az egygyermekes családmodell ellen	310

III.

A KIRÁLYNÉK VÁROSÁBAN

VESZPRÉM ÚJ PÜSPÖKE ÉS A HÁBORÚ VÉGÓRÁI	317
„Ej no, püspök lett az én drága Jóska fiam”	318
Hivatalba lépés	328
A keresztség szentsége és a zsidóság tragédiája	339
A dunántúli püspökök memoranduma	354
A NYILASOK FOGSÁGÁBAN	360
A „nyilas mise”	360
Megtagadott eskütől a letartóztatásig	364
A nővéreknél	376
„ISTEN SZABAD EGE ALATT”	384
Újrakezdés a romokon	385
A földreform	397
A politikai katolicizmus helykeresése	407

IV.
A MAGYAR SION ORMÁN

A PRÍMÁSI KINEVEZÉS	415
Kormányjelöltek	416
Egy jezsuita akciója	420
A döntés	425
KÖZJOGI ÖRVÉNYBEN	431
A székfoglaló	434
Törvény és tradíció	438
Az első zászlósúr	440
A közjogi méltóság elsősege	446
VÁLASZTÁSOK 1945-BEN	456
Az év második püspökkari tanácskozása	458
A választási körlevél	467
A nemzetgyűlési választás	475
TÉT: A KIRÁLYSÁG	479
Legitimizmus és jogfolytonosság	480
Monarchia versus köztársaság	486
Diplomataszemmel	497
AZ „ÖRÖK VÁROSBAN”	503
A diplomáciai kapcsolatok kérdése	504
A bíborossá kreálás	512
Segélyek és koncepciók	520
Háború vagy béke?	524
A TÖRVÉNYESSÉGÉRT	528
Az „új üldözöttek” pártján	530
Nullum crimen sine lege – nincs bűncselekmény törvény nélkül	535
CÉLKERESZTBEN	544
Templomi beszédek	545
Egyházpolitikai államvédelmi csoport	552
MEGBÉKÉLÉS VAGY SZEMBENÁLLÁS	558
Hit- és egyházvédelem, avagy sérelmi politika	559
Róma és Moszkva erőterében	566
A katolikus egyesületek felszámolása	574
Külső segítség és belső küzdelmek	585
HADIFOGLYOK, KITELEPÍTETTEK ÉS AZ EMBERI JOGOK VÉDELME	595
Hadifoglyok, menekültek	595
A magyarországi németek kitelepítése	601
A szlovákiai magyarokért	606
Egy elhamarkodott lemondás	614
Emberek és jogok	626

V.
FRONTVONALAK

HARC A HITOKTATÁSÉRT	639
Oktatásügyi változások	639
Egy terv és bukása	645
ELŐSZÖR AZ AMERIKAI KONTINENSEN	653
Mária-kongresszus Ottawában	653
A Szent Korona védelmében	661
A HERCEGPRÍMÁS ÉS A PÁRTKÉRDÉS	668
Pártszervezési dilemmák – katolikus, keresztény, nemzeti?	668
Az 1947-es országgyűlési választás	680
BOLDOGASSZONY ÉVE	691
Hitéleti pezsgés	692
Az őszi fordulat	699
Mária-napok 1948-ban	703
AZ ISKOLAHÁBORÚ	712
Előkészületek – tárgyalás vagy ütközés?	713
„Magánemberek” találkozásai	719
Elismerési nyilatkozat és egyházi fenyíték	727
Az államosítás	731
„MEGSEMMISÍJTJÜK A MINDSZENTYZMUST!”	744
A „keményebb politikai irányvonal” felé	744
Czapik érsek római útja	751
A vizitátorküldés meghíúsulása	755
Propagandahenger	763
A VÉGKIFEJLET	769
A hurok – Zakar András elhurcolása	771
Utolsó kísérletek a „békés” megoldásra	776
Moszkva döntése?	783
Célegyenesben	792

II. KÖTET

VI.

„MEGVEREM A PÁSZTORT ÉS ELSZÉLEDNEK A NYÁJ JUHAI”

A LETARTÓZTATÁS	803
„A személyes szabadság megszűnt”	803
Az első reakciók	811
TÁRGYALÁSI HAJLANDÓSÁG ÉS PÁPAI INTELEM	816
A vizsgálati fogság első napjai	816
A „büntárs” püspökök és az ukrán vonal	821
XII. Piusz pápa levele	825
A FORGATÓKÖNYV ÉS A „FORGATÁS”	832
Ellenzékinek lenni bűn	832
Hűtlenség és összeesküvés	838
A „valutázás”	843
Eredeti vagy hamisítás?	848
„...akik őriztek... engem megverték”	857
„Jaj Istenem, ha ez kézre kerül”	860
Kérelmek csapdájában	873
A PER (1949. FEBRUÁR 3–8.)	883
A vádlottak padján	884
Akaratbénítás vagy akaratbénultság?	896
Az ítélet	910
Vezetnek-e szálak Moszkvába?	917
Világviszhang	923
A per tétje és tanulságai	933

VII.

A HARMADIK RABSÁG

TÁRGYALÁSTÓL TÁRGYALÁSIG	941
A Gyűjtőfogházban	941
„Az ország legnyomorultabb fegyence”	951
A Mindszenty-ügy az ENSZ előtt	965
BÖRTÖNÖK ÉS CELLÁK	975
Papa, Nagymama, Őszke és a többiek	975
Rabkórház és házi őrizet	983

VIII.

EGY EPIZÓDNYI SZABADSÁG: 1956. OKTÓBER 30.–NOVEMBER 4.

A VISSZATÉRÉS	999
Forradalmi erjedés	999
Szabadítás vagy szabadulás?	1005
Tájékozódás	1014
A FORRADALOM SŰRŰJÉBEN	1023
„Segítség, segítség, segítség!”	1024
Az 1956. november 3-ai rádiószózat	1032

IX.

A VENDÉG – MÁSFÉL ÉVTIZED AZ AMERIKAI KÖVETSÉGEN

„A BÍBOROS AZ AJTÓ ELŐTT ÁLL...”	1049
Börtön vagy menedék?	1049
A menedékkérés	1054
A Parlamenttől a követségig	1060
POLITIKAI MENEDÉK – TÜSKÉKKEL	1068
Felfüggesztések, kiközösítések	1068
Manifesztumok	1073
Kommunikációs zsilip	1077
MENEDÉKI KILÁTÁSOK	1090
Menni vagy maradni?	1091
Hatályos ítélet – a menedék tartósítása	1099
„...CSAK A MENNYORSZÁGBA”	1107
Önfeláldozó ajánlkozás	1107
Az első távozási alkalom: a pápaválasztó konklávé	1112
Elárulva	1121
HÁTTÉRALKUDOZÁSOK	1125
A Kreisky-akció	1125
Egy politikai alku – illúzió és realitás	1131
Ráhangelődés a „keleti politikára”	1138
Az újabb távozási lehetőség: a II. vatikáni zsinat	1144
A LÁTOGATÓK	1150
A König-misszió	1152
Agostino Casaroli első magyarországi útja	1165
UTOLSÓ NAPIRENDI PONT	1177
A tárgyalások folytatása: Róma, 1963. október 1–5.	1178
„...én nem érteni Maga”	1188
Az 1964. márciusi forduló	1194
Részleges megállapodás a bíboros nélkül	1202

A HÉTKÖZNAPOK	1207
A magány ellenszerei	1208
„Nem akarok itt meghalni...”	1220
A KÖVETCSERE	1224
Nemzetközi enyhülés vs. szembenállás	1225
„...maradjon a követségén”	1228
„...a párbeszéd lett divattá”	1237
A „LEGSÚLYOSABB KERESZT”	1243
Nagyköveti ambíciók, tárgyalási tematikák	1243
Elmozdulás a holtpontról: magyar külügyminiszter a pápánál	1247
Zágon József prelátus küldetése – 1971. június 25–27.	1251
A döntés	1258
A távozási szerződés	1264
A távozás	1274

X.

EMIGRÁCIÓBAN

ARANYKALITKÁBAN	1283
A római fogadtatás	1284
Átköltözés Bécsbe	1290
„MEGÉRKEZTEM, MINT OTTHONOMBA”	1296
Berendezkedés a Pázmáneumban	1297
A lelkipásztori utak	1307
„HA LEMONDANÉK, TETTESTÁRSSÁ VÁLNÉK...”	1324
Egyezményesség?	1324
Lemondatási kísérletek	1339
A letétel	1353
CÍM- ÉS RANGVESZTVE	1361
A felmentés hullámai	1362
Az emlékiratok	1371
Az utolsó út	1376
ZÁRSZÓ	1391
A plébános	1391
Az ellenálló főpap	1392
Világ magyarjainak lelkipásztora	1397

FÜGGELÉK

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	1403
FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK	1411
I. Levéltári források	1411
II. Nyomtatott források	1427
III. Irodalom	1441
RÖVIDÍTÉSEK	1479
KÉPJEGYZÉK	1485
MUTATÓK	1525